

[Sønderup.]

i alt fald på et eller andet tidspunkt i det kommende halvandet års tid må blive en kendsgerning.

Dette giver mig anledning til i forbigeående at gøre opmærksom på, at i de fem år, der er henrundet, siden befrielsen fandt sted, i hvert fald siden efteråret 1945, har vi haft den situation, at udprægede mindretalsregeringer har haft den politiske ledelse. Det skaber jo en særlig politisk atmosfære, ikke sådan at forstå, at der ikke kan være den samme fasthed og stabilitet som ellers over det politiske livs forløb, eller at der nu og da må opstå kriser. Da dagens politiske gerning nu engang skal udøves uanset vilkårene, er det en nødvendighed for en mindretalsregering, at den søger samarbejde til forskellige sider, alt efter som de skiftende situationer gør det nødvendigt. En naturlig følge heraf — og det er navnlig det, jeg finder anledning til at understrege — er, at en så udpræget regerings- eller oppositionspolitik, som vi har kendt det tidligere, ikke så godt kan føres i øjeblikket, og hvorvidt en sådan tilstand i det lange løb er ønskelig eller holdbar, afhænger af mange ting, bl. a. regeringens evne, men det spiller også i høj grad en rolle, af hvilket omfang de problemer er, vi kommer til at stå overfor.

Selvom en mindretalsregering i kraft af disse omstændigheder vil hævde, at ansvaret i nogen måde stykkes ud og må bæres i fællesskab, er der rigtignok grund til at understrege, at det gælder kun med meget stor modifikation. Hovedansvaret er og forbliver hos den regering, der har ledelsen af det politiske liv. Det er jo i overvejende grad den, der fører an, og det betyder nu om stunder så meget, fordi administrationsapparatet er så udbygget, som det er, og altså i stort omfang står til regeringens rådighed, og fordi man i kraft af de muligheder, som administrationsapparatet betinger, er i stand til at give lovene det præget og den tendens, som man nu mener de skal have.

Jeg kan i forbigeående ikke tilbageholde et suk over, at vi herhjemme, hvad administration angår, efterhånden har nået et så højt stadi, så man næsten uden overdrivelse kan sige, at det er så raffineret, at det er lige ved, at man ikke alene administrerer

de love, vi har haft, dem, vi har, men også dem, man om et stykke tid venter på, og så kan man vel med ret og rimelighed ikke forlange mere af en administration.

Det er regeringen, der både indadtil og udadtil har særlige forudsætninger for at kunne være orienteret både om dette og hint, og derfor er det under hensyn til de faktiske forhold, man her må konstatere, hvordan man end vender og drejer det, selvom det er en mindretalsregering, den, der har ledelsen, den, der har hovedansvaret for den politiske udvikling.

Skulle man så bedømme værdien af det arbejde, der har været præsteret i den forløbne samling, ud fra det antal love, der er vedtaget, kunne vi med god samvittighed drage hver til sit. Men så simpelt er det jo desværre ikke. Vi har fået love nok, sandsynligvis altfor mange, men jeg skal såmænd gerne give regeringen den cadeau, at i så henseende har tidligere regeringer også forsyndet sig. Det, der er det ikke mindst betænkelige ved de mange lovforslag, er, at i mange tilfælde er de meget bekostelige, og dernæst forudsætter de en hel del administration, som binder kræfter, der så afgjort kunne have fået en mere heldig anvendelse i det produktive arbejde. Når man nu i et nummer af Statistiske Efterretninger, som udkom for nogle få dage siden, kunne læse, at antallet af tjenestemænd og fastansatte i statens og kommunens tjeneste praktisk talt er fordoblet siden 1929, så må jeg i hvert fald sige, at hvis jeg var tjenestemand, ville jeg blive meget, meget betænkelig ved en sådan udvikling, for ud fra en praktisk indstilling måtte jeg sige til mig selv, at med den udvikling som baggrund ville det i det lange løb blive meget vanskeligt at give tjenestemændene en sådan økonomisk placering, at de kan være tjent med det.

Det afgørende, når talen er om det lovgivningsarbejde, der er præsteret, er dog til syvende og sidst, hvilken tendens det har været udtryk for på de områder, man har beskæftiget sig med, navnlig under regeringens førerskab, og om man har draget de rette konsekvenser af vor situation såvel økonomisk som på anden måde, og det kan sikkert ikke komme overraskende for den høje regering, at det mener vi ikke ubetinget har været tilfældet.